

Võlaõigusseaduse muutmise ja sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu

§ 1. Võlaõigusseaduse muutmine

Võlaõigusseaduses tehakse järgmised muudatused:

- 1) paragrahvi 709 lõike 15¹ punkti 3 täiendatakse pärast sõnu „mida pakutakse“ sõnadega „Euroopa Liidus“;
- 2) paragrahvi 709 lõike 15¹ punkte 4 ja 5 täiendatakse pärast sõnu „nimetatud makseteenus“ sõnadega „Euroopa Liidu piires“;
- 3) paragrahvi 709 lõike 15¹ punkti 6 täiendatakse pärast sõnu „nimetatud makseteenused“ sõnadega „Euroopa Liidu piires“;
- 4) paragrahvi 710¹ lõike 2 esimeses lauses asendatakse tekstiosa „lähtudes käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustest“ tekstiosaga „kui isik vastab seaduses sätestatud tingimustele“;
- 5) paragrahvi 710¹ lõike 2 kolmas lause tunnistatakse kehtetuks;
- 6) paragrahvi 710¹ täiendatakse lõikega 2¹ järgmises sõnastuses:
„(2¹) Põhjendatud huvi tõendamine ei tohi olla ebamõistlikult koormav.“;
- 7) paragrahvi 710¹ täiendatakse lõigetega 5¹ ja 5² järgmises sõnastuses:
„(5¹) Krediidiasutus ei või keelduda põhimakseteenuse lepingu sõlmimisest lähtuvalt rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 10 alusel määratletud riskiisust, kuid võib riskide maandamiseks rakendada järgmiseid meetmeid:
1) määrata maksekontol olevate vahenditega sooritatavate maksete maksimaalne summa ühes kuus;
2) määrata ühe tehingu maksimaalne summa või tehingute maksimaalne arv ühes kuus, sealhulgas kolmandatesse riikidesse või kolmandatest riikidest tehtavate tehingute summa piirmäär;
3) määrata maksekontol hoiustatavate vahendite maksimaalne summa;
4) piirata või keelata sularaha väljavõtmine kolmandates riikides.

(5²) Käesoleva paragrahvi lõikes 5¹ nimetatud piiranguid ei kohaldata ülekannete suhtes, mille puhul sooritatakse makseid ametiasutusele maksu, trahvi või riigilõivu tasumiseks.“;
- 8) paragrahvi 710¹ lõikes 7 asendatakse tekstiosa „23 ja 24“ tekstiosaga „23–25“;
- 9) paragrahvi 710¹ lõikes 8 asendatakse sõna „sama“ sõnaga „viimane“;
- 10) paragrahvi 710¹ täiendatakse lõikega 9¹ järgmises sõnastuses:

„(9¹) Krediidiasutus on kohustatud tarbijale põhimakseteenuseid osutama vähemalt eurodes.“;

11) paragrahvi 710¹ lõike 12 punktis 3 asendatakse tekstiosa „23 ja 24“ tekstiosaga „23–25“;

12) paragrahvi 710¹ täiendatakse lõikega 14 järgmises sõnastuses:

„(14) Põhimakseteenuse lepingu sõlmimisele esitatud nõuete täitmist tõendab vaidluse korral krediidiasutus.“;

13) paragrahvi 711 lõike 1 punkt 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„9) makseteenuse pakkuja kliendi poolt maksmisele kuuluvad tasud, sealhulgas teabe esitamise või kättesaadavaks tegemise viisi ja sagedusega seonduvad tasud, ja kui see on asjakohane, selliste tasude summa kujunemine ja koosseis;“;

14) paragrahvi 711 lõike 1 punkti 24 täiendatakse pärast sõnu „võimaluste kohta“ sõnadega „ning vastavad kontaktandmed“;

15) paragrahvi 711 lõiget 1 täiendatakse punktiga 25 järgmises sõnastuses:

„25) Finantsinspektsiooni kontaktandmed.“;

16) seaduse 8. osa 40. peatüki 2. jao 1. jaotist täiendatakse §-ga 720¹ järgmises sõnastuses:

„§ 720¹. Põhimakseteenuse lepingu ülesütlemine

(1) Krediidiasutus võib põhimakseteenuse üles öelda üksnes erakorraliselt ja käesolevas paragrahvis sätestatud juhtudel.

(2) Krediidiasutus ütleb põhimakseteenuse lepingu etteteatamistähtaega järgimata üles, kui:

1) esineb rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse § 42 lõikes 1 sätestatud alus;
2) maksekonto sulgemise kohustus tuleneb rahvusvahelist või Vabariigi Valitsuse sanktsiooni kehtestavast õigusaktist.

(3) Krediidiasutus võib tarbijaga sõlmitud põhimakseteenuse lepingu üles öelda, kui:

1) tarbija kasutas maksekontot tahtlikult ebaseaduslikel eesmärkidel;
2) tarbija esitas ebaõiget teavet, et saada juurdepääsu maksekontole, kui õige teabe esitamise korral ei oleks tal sellist õigust olnud;
3) tarbija ei vasta enam käesoleva seaduse § 710¹ lõikes 2 nimetatud tingimustele;
4) tarbija maksekontol ei ole vähemalt 24 järjestikuse kalendrikuu jooksul tehtud tehinguid;
5) maksekontol ei ole vähemalt kuue järjestikuse kuu jooksul olnud piisavalt rahalisi vahendeid põhimakseteenuse lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 1 ja 2 sätestatud alusel ütleb krediidiasutus tarbijaga sõlmitud põhimakseteenuse lepingu üles etteteatamistähtaega järgimata.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 3 punktides 3–6 sätestatud alustel lepingu ülesütlemisel ei tohi ülesütlemisest etteteatamise tähtaeg olla lühem kui kaks kuud.

(6) Krediidiasutuse ülesütlemisavalduses märgitud teave tuleb esitada tasuta püsival andmekandjal, selgelt ja arusaadavalt ning eesti keeles või muus poolte vahel kokkulepitud keeles ja see peab sisaldama:

- 1) ülesütlemise põhjust, välja arvatud juhul, kui selle avalikustamine on vastuolus Eesti riigi julgeoleku ja avaliku korra või rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusega;
- 2) makseteenuse lepingu suhtes kohaldatavat õiguste ja vaidluste lahendamise korda käsitlevaid tingimusi;
- 3) teavet vaidluste kohtuvälise lahendamise võimaluste kohta ning Finantsinspektsiooni kontaktandmeid.

(7) Kui krediidiasutus ütleb põhimakseteenuse lepingu üles vastavalt käesolevale paragrahville, kohaldatakse käesoleva seaduse § 720.

(8) Krediidiasutuse poolt põhimakseteenuse lepingu ülesütlemine muul, kui käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel, on tühine.

(9) Käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 5 sätestatud nõuetele mittevastav ülesütlemine on tühine.

(10) Põhimakseteenuse lepingu ülesütlemisele esitatud nõuete täitmist tõendab vaidluse korral krediidiasutus.“;

17) paragrahvi 725 lõiget 7 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Nimetatud tasu ei tohi ületada makse saaja tegelikke makseinstrumendi kasutamise kulusid.“;

18) paragrahvi 733² lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Kui autoriseerimata makse algatati makse algatamise teenuse kaudu, tagastab maksja makseteenuse pakkuja maksjale maksesumma vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 2.“;

19) paragrahvi 733³ lõige 1¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1¹) Kui makse algatati makse algatamise teenuse kaudu, tagastab maksja makseteenuse pakkuja maksjale maksesumma vastavalt käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tingimustele.“.

§ 2. Finantsinspektsiooni seaduse muutmine

Finantsinspektsiooni seaduse § 46² lõiget 8 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Inspektsioon hindab koostöös Euroopa Pangandusjärelevalve Asutuse ja Euroopa Keskpangaga intsidendi asjakohasust teiste liikmesriikide jaoks ning teavitab neid vastavalt.“.

§ 3. Krediidiandjate ja -vahendajate seaduse muutmine

Krediidiandjate ja -vahendajate seadust täiendatakse §-dega 99¹ ja 99² järgmises sõnastuses:

„§ 99¹. Vastutustundliku laenamise põhimõtte rikkumine

(1) Võlaõigusseaduse §-s 403⁴ sätestatud vastutustundliku laenamise põhimõtte rikkumise

eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 99². Krediidi kulukuse määra ülempiiri piirangu rikkumine

(1) Võlaõigusseaduse §-s 406² sätestatud krediidi kulukuse määra ülempiiri piirangu rikkumise eest –
karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.“.

§ 4. Krediidiasutuste seaduse muutmine

Krediidiasutuste seaduses tehakse järgmises muudatused:

1) seadust täiendatakse §-ga 87¹ järgmises sõnastuses:

„§ 87¹. Võrguühenduseta kaardipõhised maksetehingud

(1) Hädaolukorras, kui elektroonilise side võrgu toimimist, kaardipõhise maksetehingu vastuvõtmist või selle tehingu töötlemist võimaldava infosüsteemi häire ei võimalda kaardipõhise maksetehingu teostamist või takistab seda oluliselt, peab krediidiasutus ja välisriigi krediidiasutuse filiaal võimaldama võrguühenduseta kaardipõhise maksetehingu tegemist vastavalt Eesti Panga määratud tingimustele.

(2) Kui maksja konto suhtes on tehtud arestimisakt, kontrol olev vara on arestitud või konto või kontrol oleva vara suhtes kehtib käsutuspiirang, teeb krediidiasutus mõistlikke jõupingutusi käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maksetehingute takistamiseks. Kui krediidiasutuse jõupingutustest hoolimata ei ole võimalik ära hoida võrguühenduseta kaardipõhise maksetehingu võimaldamist, loetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 kohane maksetehing krediidiasutuse suhtes siduvaks ja krediidiasutuse vastutus arestimisaktist või käsutuspiirangust tulenevate kohustuste täitmata jätmise eest on sellisel juhul välistatud.

(3) Võrguühenduseta kaardipõhise maksetehingu valmisoleku loomise, maksetehingute teostamise korra ja tingimused kehtestab Eesti Pank.“;

2) seadust täiendatakse §-ga 88¹ järgmises sõnastuses:

„§ 88¹. Põhimakseteenuse osutamise kohustus

(1) Krediidiasutus ja välisriigi krediidiasutuse filiaal on kohustatud osutama võlaõigusseaduse § 709 lõikes 15¹ nimetatud põhimakseteenuseid.

(2) Finantsinspeksioonil on põhjendatud taotluse alusel õigus vabastada krediidiasutus ja välisriigi krediidiasutuse filiaal tähtajaliselt või tähtajatult käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kohustuse täitmisest.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsuse tegemisel Finantsinspeksioon hindab, kas krediidasutuse või välisriigi krediidasutuse filiaali:

- 1) osutatavate teenuste pakumine mõjutab oluliselt põhimakseteenuste kättesaadavust, toimepidevust ja konkurentsi Eestis;
- 2) makseteenuste turuosa moodustab olulise osa krediidasutuste makseteenuste turuosast Eestis;
- 3) tarbijatele pakutavate maksekontode osakaal ületab kümmet protsenti kõigist krediidasutuse pakutavatest maksekontodest;
- 4) taotlusest lähtudes on muid asjaolusid, millel võib olla oluline tähtsus vabastuse rakendamiseks.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsuse teeb Finantsinspeksioon 4 kuu jooksul krediidasutuse taotluse saamisest arvates.

(5) Finantsinspeksioon võib nõuda käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud asjaolude hindamiseks dokumente ja informatsiooni.

(6) Finantsinspeksioon võib omal algatusel käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud otsuse kehtetuks tunnistada, kui vabastuse aluseks olnud asjaolud on muutunud või esinevad muud erandlikud asjaolud.“;

3) seaduse 12. peatükki täiendatakse §-ga 134²⁶ järgmises sõnastuses:

„§ 134²⁶. Põhimakseteenuse osutamise kohustuse rikkumine

Käesoleva seaduse §-s 88¹ sätestatud põhimakseteenuse osutamise kohustuse rikkumise eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.“;

4) seadust täiendatakse §-ga 141¹⁸ järgmises sõnastuses:

„§ 141¹⁸. Põhimakseteenuse osutamise kohustuse rakendamine

(1) Käesoleva seaduse § 88¹ lõikes 1 nimetatud kohustust ei rakendata krediidasutusele ja välisriigi krediidasutuse filiaalile, kes ei pakunud võlaõigusseaduse § 709 lõikes 15¹ nimetatud põhimakseteenuseid enne käesoleva seaduse jõustumist.

(2) Kui krediidasutus või välisriigi krediidasutuse filiaal hakkab pärast käesoleva seaduse jõustumist osutama võlaõigusseaduse § 709 lõikes 15¹ nimetatud põhimakseteenuseid, loetakse ta põhimakseteenuse osutajaks ning talle kohaldub käesoleva seaduse § 88¹ lõikes 1 nimetatud kohustus.

(3) Finantsinspeksioon võib kohustada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud krediidasutust ja välisriigi krediidasutuse filiaali osutama võlaõigusseaduse § 709 lõikes 15¹ nimetatud põhimakseteenuseid, arvestades käesoleva seaduse § 88¹ lõikes 3 sätestatut.

§ 5. Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduse muutmine

Makseasutuste ja e-raha asutuste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 63⁶ lõiget 1 täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

„Koos eelnimetatuga tuleb Finantsinspeksioonile edasta ka üksikasjad intsidendi kohta ja informatsioon selle kohta, mida on intsidendi lahendamiseks ette võetud või plaanitakse ette võtta.“;

2) paragrahvi 63⁶ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Finantsinspeksioon hindab käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt saadud informatsiooni ja rakendab asjakohasel juhul vastavaid meetmeid, sealhulgas teavitab Finantsinspeksioon vajadusel korral teisi vastavaid riiklikke asutusi.“;

3) seadust täiendatakse §-ga 101¹ järgmises sõnastuses:

„§ 101¹. Õigused ettekirjutuse tegemisel võlaõigusseaduses sätestatud kohustuste rikkumisel

Võlaõigusseaduse §-des 710¹, 711, 711¹, 711³, 711⁵, 711⁶, 718¹, 721¹–721⁴, § 721⁵ lõikes 1 ning §-des 727 ja 727¹ sätestatud kohustuste rikkumisel on Finantsinspeksioonil õigus teha maksteenuse pakkujale käesoleva seaduse §-des 100 ja 101 sätestatud alusel ettekirjutus.“;

4) seadust täiendatakse §-dega 110²–110⁴ järgmises sõnastuses:

„§ 110². Põhimakseteenuste osutamisele esitatud nõuete rikkumine

(1) Võlaõigusseaduse §-s 710¹ sätestatud põhimakseteenuse lepingu sõlmimisele ja §-s 720¹ sätestatud põhimakseteenuse lepingu ülesütlemisele esitatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 110³. Maksekontoga seotud tasude esitamisele, läbipaistvusele ja võrreldavusele esitatud nõuete rikkumine

(1) Võlaõigusseaduse §-des 711³, 711⁶ ja 718¹ sätestatud maksekontoga seotud tasude läbipaistvusele ja võrreldavusele esitatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.

§ 110⁴. Makseteenuse üleviimisele esitatud nõuete rikkumine

(1) Võlaõigusseaduse §-des 711⁵, 721¹–721⁴ ja § 721⁵ lõikes 1 sätestatud makseteenuse üleviimisele esitatud nõuete rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 400 000 eurot.“.

§ 6. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduse § 9 lõiget 3 täiendatakse pärast sõna „kohustatud“ sõnaga „vähemalt“.

§ 7. Tarbijakaitseaduse muutmine

Tarbijakaitseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 65 lõikest 1 jäetakse välja tekstiosa „, 711, 711¹, 711³, 711⁵, 711⁶, 718¹, 727, 727¹“;

2) paragrahvi 65 lõikest 2 jäetakse välja tekstiosa „, 710¹, 721¹–721⁴ ja § 721⁵ lõikes 1“;

3) paragrahvi 65 lõikest 3 jäetakse välja tekstiosa „, 733¹³“;

4) paragrahvi 65 täiendatakse lõikega 6 järgmises sõnastuses:

„(6) Käesoleva paragrahvi lõikega 3 Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektorile või tema volitatud ametiisikule antud õigusi kohaldatakse Finantsinspektsiooni juhatusele või tema volitatud ametiisikule võlaõigusseaduse §-s 733¹³ sätestatud õiguste ja kohustuste ulatuses.“;

5) paragrahv 71 tunnistatakse kehtetuks;

6) paragrahvi 72 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 72. Tarbijalt nõutavate sissenõudmiskulude hüvitamise piirangute järgimata jätmine

Võlaõigusseaduse §-s 113² sätestatud tarbijalt nõutavate sissenõudmiskulude hüvitamise piirangute järgimata jätmise eest – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.“;

7) paragrahvid 72¹–72³ tunnistatakse kehtetuks.

§ 8. Võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja rahvusvahelise eraõiguse seaduse rakendamise seaduse muutmine

Võlaõigusseaduse, tsiviilseadustiku üldosa seaduse ja rahvusvahelise eraõiguse seaduse rakendamise seadust täiendatakse §-ga 17⁶ järgmises sõnastuses:

„§ 17⁶. Põhimakseteenuse lepingu ülesütlemise aluse rakendamine

Võlaõigusseaduse § 720¹ lõike 3 punkti 5 rakendatakse alates 2026. aasta 1. jaanuarist.“.

§ 9. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2025. aasta 1. juunil.

Lauri Hussar

Riigikogu esimees

Tallinn, „,....“2024

Algatab Vabariigi Valitsus..... 2024

(allkirjastatud digitaalselt)